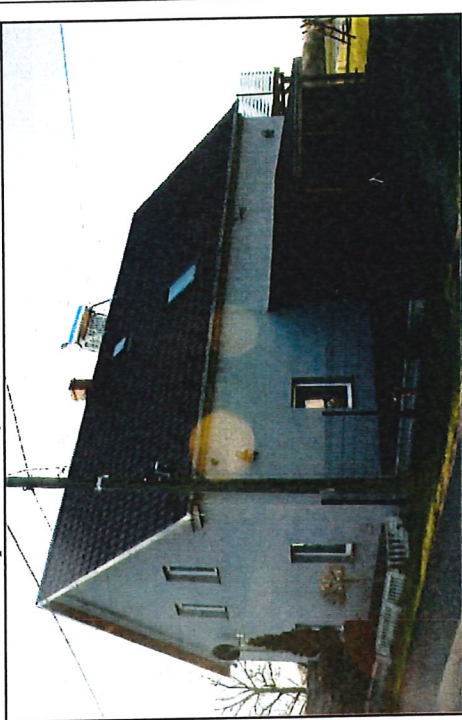
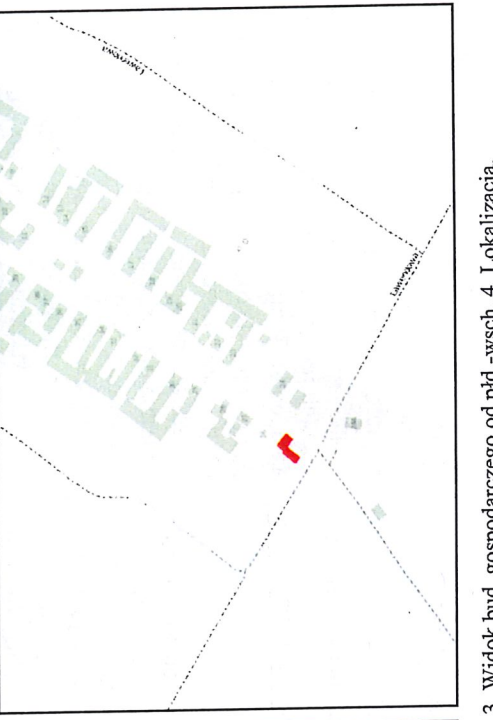

GEZ 20	KARTA ADRESOWA ZABYTKU		3. Miejscowość Czeska Wieś
1. Nazwa Budynek mieszkalny i budynek gospodarczy w zagrodzie	2. Czas powstania 3 ćw. XIX w.	4. Adres Czeska Wieś nr 25, dz. nr 521 5. Przynależność administracyjna województwo opolskie powiat brzeski gmina Olszanka 6. Formy ochrony Zarządzenie Nr WG-VII-55/2016 Wójta Gminy Olszanka z dnia 1 sierpnia 2016 r. w sprawie przyjęcia Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Olszanka	
7. Fotografia z opisem wskazującym orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym 			

1. Widok zagrody od pld.-wsch. 2. Widok bud. mieszkalnego od pñ.-wsch. 3. Widok bud. gospodarczego od pld.-wsch. 4. Lokalizacja.

Stwierdzam zgodność
z oryginałem

URZĄD GMINY OLSZANKA
49-332 Olszanka 1b
woj. opolskie

WÓJT
Tymoteusz Drabschok

8. Historia, opis i wartości

Wieś po raz pierwszy wzmiankowana w 1310 r. jako *Bohemorum villa*, a następnie w 1358 r. jako *Bongischdorf*, w 1416 r. jako *Bemyschdorf*, a w 1417 r. jako *Bömischorff*. Pierwszymi znanymi właścicielami wsi był ród Pogorzelsów, właścicieli klucza michałowskiego, w rękach którego miejscowość znajdowała się co najmniej od roku 1315. Z rodem tym należy wiązać budowę kościoła. W początku XV w. w Czeskiej Wsi odnotowano dwór lub sołectwo, a także młyn. W 1533 r. wieś nabył Melchior Hirsch, od którego przejął ją książę brzeski Jerzy II, który z kolei przekazał wieś miastu Brzeg w zamian za państwa pruskiego z 1874 r., kiedy likwidacji uległa gmina Czeska Wieś, a miejscowość weszła w skład okręg administracyjny Jankowice Wielkie. W 1534 r. w księstwie brzeskim wprowadzono reformację, co wiązało się z przekształceniem kościoła na ewangelicki. W tym czasie istniał już folwark. W 1718 r. miała miejsce rozbudowa kościoła w ramach której nadbudowano wieżę i dobudowano kruchtę. W opisie statystycznym Śląska z 1783 r. we wsi wymieniono kościół, szkołę ewangelicką, a także 34 zagrody kmiecie, 24 zagrodnice i 11 chałupniczych. W tym czasie miejscowość liczyła 420 mieszkańców. Kolejny spis statystyczny z 1845 r. wymienienia kościoła, szkoły ewangelicką, wolne sołectwo oraz 114 domów. Wieś zamieszkiwało 547 osób.

Budynek mieszkalny datowany jest na 3 ćw. XIX w., najpewniej w tym samym czasie wzniesiono obiekt gospodarczy. Zagroda zlokalizowana w południowej części wsi. Bud. mieszkalny w układzie szczytowym względem drogi, założony na planie prostokąta, parterowy z wysokim poddaszem, nakryty dachem dwuspadowym. Murowany, otyłkowany, z pokryciem dachowym z blachy dachówkopodobnej. Elewacja pld.-zach. trójosłowa, z wejściem w osi środkowej. Elewacja pld.-wsch. dwuosłowa. Elewacja ptn.-wsch. dwuosłowa, z otworem drzwiowym w osi drugiej. Przylega do niej współczesna wiatra/taras. Do elewacji ptn.-zach. dostawiony jest taras na słupach dostępny z poziomu poddasza. Dekoracja architektoniczna w postaci uproszczonych gzymsów oraz lizen ujmujących narożniki. Otwory okienne i drzwiowe zamknięte prosto. Okna PCV jednodzielne, jednopoziomowe. Drzwi współczesne. Budynek gospodarczy w układzie kalenicowym względem drogi, założony na planie prostokąta, nakryty dachem dwuspadowym. Murowany z cegły ceramicznej, częściowo otyłkowany, z pokryciem z dachówki karpiołki. W elewacji pld.-wsch. dwa otwory branne oraz otwór drzwiowy zamknięte prosto. Elewacja pozabawiona jest tynków, widoczne są ślady przekształceń. W elewacji pld.-zach. otwory wentylacyjne. Do elewacji ptn.-wsch. przylega budynek mieszkalny. Bramy stalowe.

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

Budynek mieszkalny został w ostatnich latach poddany pracom remontowym, które wpłynęły negatywnie na wartości zabytkowe. Wymianie na ahistoryczne uległo pokrycie dachowe, w połaciach zamontowano podgrzewacz wody i okna dachowe, wydmużeniu uległy okapy. Zasadniczej zmianie uległa kompozycja elewacji, część otworów zamurowano, inne przekształcono, dostawiono tarasy. Całkowitej wymianie na ahistoryczną uległa stolarka, wymieniono tynki, uproszczono dekorację architektoniczną; zmieniono kolorystykę. W połaciach budynku gospodarczego widoczne jest falowanie i ubytki w pokryciu. Wody opadowe odprowadzane są poprzez okapy. Mury bez widocznych odchyleń. Tynki w stanie złym, w części zostały skute. Odsłonięte partie muru lokalnie z ubytkami zapraw je spajających. Wielkość i rozmieszczanie otworów, a także ślady na elewacjach wskazują na zmiany w otworowaniu. W otworach ahistoryczne bramy i drzwi.

Postulaty (budynek mieszkalny):

- w przypadku podjęcia remontu budynku należy dążyć do: przywrócenie historycznej formy i rodzaju pokrycia dachowego (dachówka karpiołka układana podwójnie w koronkę); przywrócenie pierwotnej wielkości i rozmieszczenia otworów z dopuszczeniem stosowania blend; wymianę okien i drzwi na stolarkę o formach nawiązujących do historycznej; usunięcie przybudówek.

Postulaty (budynek gospodarczy):

- uzupełnienie ubytków w pokryciu dachowym,
- przywrócenie pierwotnej wielkości oraz rozmieszczenia otworów z dopuszczeniem stosowania blend,
- wykonanie nowych tynków na bazie wapna hydraulicznego,
- przywrócenie stolarki w formach nawiązujących do historycznych.

10. Wykonanie karty (autor, data i podpis)

Grzegorz Naumowicz, 31.01.2026 r.

11. Zanotowanie karty (podpis wojewódzkiego konserwatora zabytków)*

*dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków